

Octavian Armașu: Avem un sistem bancar cu investitori de calitate care au venit cu noi strategii de dezvoltare a serviciilor bancare

2

BM: Economia mondială încetinește. „Cerul se întunecă”

2

De ce slăbește leul? Cauzele se găsesc în majorarea consumului populației

3

Republica Moldova va participa, în premieră, la Forumul Economic Mondial, care va avea loc pe 22-25 ianuarie la Davos

La Forumul Economic Mondial de la Davos, care își va desfășura lucrările în perioada 22-25 ianuarie 2019, Republica Moldova va fi reprezentată de către ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europe, Tudor Ulianoschi. Tematica reuniunii din acest an va fi „Globalizarea 4.0: modelarea arhitecturii globale în era celei de-a patra revoluții industriale”.

În cadrul Forumului, ministrul Tudor Ulianoschi va avea o serie de întâlniri bilaterale cu oficialități ai statelor participante, precum și cu reprezentanți ai mediului de afaceri, printre care Comisarul european pentru comerț, Cecilia Malmström, directorul general al Oficiului ONU de la Geneva, Michael Møller, secretarul general al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale, Francis Gurry, ministrul Afacerilor Externe al Poloniei, ministrul Finanțelor al Maltei, diverse companii multinaționale și alți înalți oficiali din alte state.

În cadrul discuțiilor în format multilateral și bilateral, șeful diplomației Republicii Moldova va prezenta poziția țării noastre cu privire la nișele de afirmare economică la nivel mondial a statelor în curs de dezvoltare, precum și va aborda o serie de subiecte cu privire la cooperarea internațională a Republicii Moldova în domeniul comercial-economic, investițional și al diplomației publice.

În cadrul Summit-ului de la Davos, liderii mondiali se vor expune

asupra unor subiecte de rezonanță internațională precum: diplomația economică, viitoarele frontiere ale securității cibernetice, revigorarea Uniunii Europene în contextul Brexit-ului, reglementarea comerțului electronic la nivel mondial și a economiei digitale, reformarea sistemului mondial de comerț în contextul restricțiilor comercial-economice impuse de unele state-membre ale OMC, precum și

riscurile financiare globale și provocările climatice.

Forumul Economic Mondial reprezintă o platformă inedită a dialogului public-privat, unde participă peste 3000 de reprezentanți ai guvernelor, mediului de afaceri, academic, cultural și ai societății civile din peste 110 state ale lumii. Summit-ul de la Davos este cunoscut totodată prin platforma de interacțiune a celor mai influ-

enți lideri la nivel mondial, unde statele cu economii dezvoltate trasează principiile și practicile viitorului lanț valoric al circuitului economic mondial. Pe parcursul lucrărilor de la Davos sunt prezentate și dezbătute planuri de acțiuni, strategii și politici cu privire la securitatea internațională, protecția mediului și economia globală.

InfoMarket

Curs valutar
23.01.2019

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	17.1200
EUR	1	19.4475
UAH	1	0.6156
RON	1	4.1219
RUB	1	0.2576

Spre atenția cititorilor!

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLD-PRESA”

Bălți: №132; 133; 156
Comrat: №169
Cahul: №170
Orhei: №150
Hâncești: №161
Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

CAPITAL Market

ÎN ATENȚIA SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI!

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:
ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

În atenția companiilor – entități de interes public!

Operatorul mecanismului oficial de stocare a informațiilor, întreprinderea de stat ziarul Capital Market, informează că mecanismul propriu-zis de acumulare a datelor este funcțional la adresa: <http://emitent-msi.market.md>.

Detalii la tel.:
022 221287, 022 229445

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul Capital Market

în toate oficiile “Poșta Moldovei” din țară

sau la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

Agenția “Ediții Periodice” (022) 233740

Octavian Armașu: Avem un sistem bancar cu investitori de calitate care au venit cu noi strategii de dezvoltare a serviciilor bancare

Interviu oferit instituțiilor mass-media din Republica Moldova de către guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei, Octavian Armașu

Continuare
din numărul precedent

CAPITAL MARKET

– Care sunt, în opinia dvs., perspectivele de dezvoltare a sectorului de creditare non-bancară? În acest context, în ce măsură concurența din partea OCN-ilor influențează asupra portofoliului de creditare a băncilor?

– Conviețuirea pe aceeași piață a instituțiilor bancare și nebankare de credit este un fenomen absolut natural. Organizațiile nebankare de credit, datorită dimensiunilor mici, dar și a profilului mai sporit de risc, au o flexibilitate mai mare, costuri de procesare mai mici și, de obicei, o mărime mai mică a creditelor. Piețele lor în condiții normale sunt în mare măsură diferite și suprapunerea activităților nu este critică.

Sectorul de creditare nebankară este în proces de transformare. În acest an, a fost pusă baza reglementării sectorului respectiv prin aprobarea și intrarea în vigoare, la 1 octombrie 2018, a Legii cu privire la organizațiile de creditare nebankară. Astfel, sectorul OCN-urilor se va dezvolta deja într-un cadru normativ ce va asigura inclusiv protecția drepturilor clienților acestora. Reformarea sectorului va contribui la stabilirea unui mediu concurențial sănătos, care să asigure o asumare echilibrată a riscurilor și să ofere clienților diverse instrumente de finanțare, în condițiile protejării drepturilor consumatorilor.

BNM monitorizează piața creditelor în ansamblu, pentru a înțelege care sunt procesele, fenomenele. A fost creată o nouă platformă – Comitetul Național de Stabilitate Financiară (CNSF) ce include și reprezentanți ai Comisiei Naționale a Pieței Finan-

ciare – astfel, putem discuta potențialele probleme și dezvolta o strategie comună pentru a preveni situații neplăcute și a asigura stabilitatea pe piață. Mi-aș dori să operaționalizăm acest consiliu, să-l facem funcțional și, prin acest mecanism, să avem un impact mai mare în reglementarea pieței respective.

ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБОЗРЕНИЕ (LOGOS-PRESS)

– De câțiva ani, nivelul inflației deviază de la ținta de 5%, deși Banca Națională posedă suficiente instrumente pentru menținerea ritmurilor inflației în coridorul stabilit. De ce BNM nu ține în frâu inflația și când conducerea BNM intenționează să revină la țintirea austeră a inflației?

– În perioadele în care rata anuală a inflației s-a aflat în afara coridorului, BNM a acționat în timp util și a echilibrat condițiile monetare pentru îndeplinirea obiectivului său de inflație pe termen mediu. Banca cen-

trală a evitat utilizarea mai drastică a instrumentelor de politică monetară pentru a proteja piața financiară de volatilități adiționale și pentru a preveni un eventual impact negativ asupra economiei și bunăstării generale a populației.

INFOMARKET

– Cum consideră BNM îndemnul Parlamentului European de a publica variantele depline ale celor două rapoarte Kroll de investigație a fraudei bancare? Este BNM gata să discute această posibilitate cu Kroll?

– Raportul Kroll și toate documentele de investigație legate de fraudă bancară se află la procuratură. BNM nu deține acest raport și nu are cum să îl publice. Totuși, pentru a informa publicul despre rezultatele anchetei Kroll, a fost difuzată sinteza acestui raport, care poate fi citită pe pagina web a BNM atât în limba engleză (originalul), cât și în limba română (traducerea).

BNM a oferit toate informațiile de care a dispus pentru efectuarea acestei anchete, imediat după ce au fost primite de către BNM, în luna martie 2018, au fost transmise Procuraturii Anticorupție. Documentele au fost oferite procurorilor cu scopul de a ajuta la recuperarea bunurilor fraudate de la „Banca de Economii” SA, BC „BANCA SOCIALĂ” SA și BC „UNIBANK” SA.

Măsura în care publicarea acestor informații poate dăuna procesului anchetei, precum și oportunitatea publicării lor urmează a fi stabilite de organele de anchetă.

RADIO EUROPA LIBERĂ

– De ce tranzacția de la MAIB nu s-a făcut fără implicarea statului, ca eventualele pretenții ale acționarilor depozedați în cele două valuri, mai întâi în 2012, apoi în 2016, să nu cadă pe stat, ci pe noii acționari?

– BC „MOLDOVA-AGROIND-BANK” SA este o bancă sistemică și cea mai mare din sector, cu impact semnificativ asupra economiei naționale la capitolul finanțare. Respectiv, în caz de dificultăți financiare majore ale băncii, capacitatea și rapiditatea de recapitalizare a instituției de către acționariatul precedent al BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” SA ar fi fost limitată, cu riscuri mari pentru bugetul de stat.

Cele menționate au pus în prim-plan importanța majoră a atragerii unui investitor instituțional de calitate și financiar solid în capitalul BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” SA, care ar fi putut să-și asume deciziile de guvernare și o strategie durabilă de dezvoltare a băncii, precum și susținerea cu capital în caz de necesitate. Acest fapt a fost și în

corespundere cu angajamentele asumate de Republica Moldova în fața partenerilor de dezvoltare.

Astfel, din perspectiva poziției băncii în sectorul bancar, a fost evidentă necesitatea aplicării mecanismului de implicare a statului prevăzut de Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținerea proprietății publice, pentru a asigura stabilitatea financiară a băncii și a nu admite periclita stabilității sectorului bancar.

REALITATEA

– Cum veți reacționa/proceda în cazul unor presiuni politice asupra BNM?

– Banca Națională este o instituție independentă și, prin urmare, nu va admite nici un fel de imixtiune politică în activitățile sale.

Colaborarea cu organele statului are loc strict în limitele Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei. Astfel, în ultimii ani, BNM a îmbunătățit cadrul legislativ pentru sectorul bancar, care circumscrie inclusiv cooperarea cu Guvernul și Parlamentul. Voi preciza că o parte importantă din modificările legislative respective se referă la creșterea independenței Băncii Naționale.

Primele rezultate ale reformelor din sistemul financiar-bancar au fost apreciate nu numai în Republica Moldova, dar și în străinătate. Așa că suntem hotărâți să continuăm cu pași fermi aceste reforme complexe, pentru a oferi cetățenilor și clienților băncilor servicii sigure și moderne.

Interviul a fost realizat în baza întrebărilor adresate de către instituțiile mass-media și site-urile de știri din Republica Moldova, urmare a solicitării BNM.

BM: Economia mondială încetinește. „Cerule se întunecă”

Confirmarea faptului că economia mondială, dar și cea regională încetinește pe fondul intensificării tensiunilor comerciale reprezintă o prevestire rea pentru mersul economiei mondiale pe viitor.

În raportul semianual „Global Economic Prospects” intitulat sugestiv „Cerule se întunecă”, publicat miercuri trecută, Banca Mondială se întreabă dacă nu cumva „a venit sfârșitul unei ere”. Tensiuni comerciale, încetinirea activității economice, reducerea schimburilor comerciale, scumpirea creditelor: ingredientele nu lipsesc pentru încă o înrăutățire a prognozelor economice pentru întreaga lume.

Creșterea economiei mondiale ar urma să încetinească la 2,9 la sută în 2019, comparativ cu 3 la sută în 2018 și 3,1 la sută în 2017. Apoi în 2020 și 2021 creșterea își va domoli ritmul până la 2,8 la sută anual. Și țările dezvoltate nu vor fi ocolite de acest declin pe sfârșit de deceniu, la 4,2 la sută în anul 2019, cu 0,3 puncte procentuale decât se anticipa anterior, și chiar dacă în anul 2020 avansul va urca la 4,5, iar în 2021 la 4,6 la sută, prognozele sunt cu 0,5 și 0,2 puncte procentuale mai mici decât se aștepta în iunie anul trecut.

„La începutul lui 2018, economia mondială era în formă maximă, dar a pierdut din avânt pe parcursul anului, iar în viitor avansul ar putea încetini și mai mult”, a afirmat directorul general Kristalina Georgieva.

Perspectivele economiei mondiale s-au înrăutățit, pe fondul înăsprii condițiilor financiare, a intensificării tensiunilor comerciale și a turbulențelor de pe piețele financiare din unele țări emergente și în curs de dezvoltare.

Potrivit raportului Băncii Mondiale, în Europa și Asia Centrală, regiune care include Republica Moldova, economia a încetinit la 3,1 la sută în 2018, de la 4 la sută în 2017. Expansiunea economiilor din această regiune ar urma să încetinească la 2,2 la sută în 2019 și chiar dacă în 2020 ar urma să înregistreze un avans de 2,7 la sută, noua estimare este cu 0,8 puncte procentuale sub nivelul celei precedente.

Banca Mondială anticipează o încetinire a creșterii economiei Federației Ruse cu 0,3 puncte procentuale până la 1,5 la sută în 2019 și, respectiv, cu 1,1 puncte procentuale, până la 2,9 la sută a economiei Ucrainei. Prognoza privind evoluția economiei românești a fost redusă de la 4,5 la sută la 3,5 la sută în 2019 și, respectiv, de la 4,6 la 3,6 în anul 2020 și de la 3,8 la 2,8 la sută în anul 2021.

Ce ar însemna pentru Republica Moldova această încetinire a economiei mondiale, în general, și a celei din regiune, în particular? În primul rând, o eventuală contracție a comerțului și o înăsprire a condițiilor de finanțare. O scădere a cererii pe piețele de desfacere a produselor moldovenești. Așadar, venituri mai mici din exporturi, dar și o reducere a importurilor. O posibilă creștere a inflației. Banca Mondială

avertizează și asupra creșterii datoriilor economiilor în curs de dezvoltare.

În majoritatea statelor din Europa și Asia Centrală, politica monetară este stabilă sau relaxată, se mai arată în raportul BM. La finalul lui 2018, nouă țări aveau ratele dobânzilor mai scăzute decât în urmă cu un an, inclusiv Republica Moldova.

Economia Republicii Moldova va continua însă să se mențină, atât în 2019, cât și în următorii doi ani, peste nivelul din regiune.

Instituția financiară internațională se așteaptă ca Republica Moldova să înregistreze pentru 2018 o creștere a Produsului Intern Brut de 4,8 la sută, în creștere cu un punct procentual față de prognoza din iunie. Economia Republicii Moldova va crește cu 4,8 la sută, datorită în exclusivitate cererii interne puternice, stimulată de majorarea reală a salariilor, în special în sistemul bugetar, și redresarea remiterilor, constata anterior Oficiul de la Chișinău al Băncii Mondiale.

„În scenariul de bază, suntem cu mult mai optimiști decât de obicei am fost”, a menționat expertul Băncii Mondiale, Marcel Chistruga.

Riturile de creștere economică vor încetini în următorii ani, însă prognozele pentru anii 2019–2021 sunt mai optimiste decât cele de acum șapte luni. Banca Mondială se așteaptă la un avans al economiei moldovenești de 3,8 la sută în anul 2019, față de 2,8 la sută cât anticipa în iunie, 3,5 la sută în anul 2020 și 3,2 la sută în 2021.

Tendențele dezinflaționiste, generate de aprecierea leului moldovenesc și prețurilor de import mai mici, „vor rămâne valabile până la sfârșitul anului 2019”, dar pe termen mediu Banca Mondială afirmă că „inflația va crește progresiv și

acest lucru se va întâmpla pe fundalul unei cereri interne mai puternice, dar și a unor creșteri așteptate a prețurilor reglementate, în special în a doua jumătate a anului 2019”.

Trei mari provocări stau în fața guvernării în anul 2019: menținerea stabilității financiare în condițiile în care s-au luat mai multe decizii care duc la majorarea cheltuielilor, restabilirea relațiilor cu Fondul Monetar Internațional și Uniunea Europeană, care au intrat în a doua jumătate a anului în incertitudine și menținerea pe un trend ascendent a exporturilor. Creșterea veniturilor populației, dar și a remiterilor vor impulsiona consumul populației, care, la fel ca și în ultimii ani, va rămâne unul din motoarele de creștere a economiei. Dar atunci când creșterea economică vine din partea consumului, este foarte important de a avea reforme structurale profunde, care ar putea schimba paradigma economică care ar crea condiții pentru o majorare mai sustenabilă a productivității, consideră experții Băncii Mondiale.

Ministerul Economiei și Infrastructurii (MEI) estimează o creștere cu 4,0 la sută a economiei în anul 2019, față de 3,8 la sută, cât prognoza anterior. Ritmul de creștere real a PIB-ului a fost majorat „preponderent ca impact al reformei fiscale privind implementarea cotei unice pentru impozitul pe venitul persoanelor fizice: aceasta va permite creșterea veniturilor disponibile ale populației și prin urmare va stimula consumul intern și, respectiv, creșterea economică. Este de menționat că pentru următorii ani de prognoză nu au fost efectuate modificări esențiale”, aprecia MEI în prognoza actualizată în noiembrie 2018.

Vlad BERCU

O fabrică de dulciuri din Moldova a obținut certificatul Halal

O fabrică de cofetărie din Chișinău a obținut certificatul Halal, care confirmă standardele de calitate ce corespund și religiei islamice.

Potrivit Ministerului Economiei și Infrastructurii, certificatul oferă garanția că produsele nu conțin componente interzise de religia islamică. Totodată, certificatul se referă nu doar la standardele înalte de calitate pentru producția agricolă, animalieră și industrială, ci și la cerințele privind ambalarea, depozitarea, transportarea și siguranța igienică a acestora. La momentul actual, fabrica exportă caramelle în 14 țări ale lumii.

Anul trecut, cei 27 angajați au produs peste 2 milioane de cutii cu bomboane. Felicitând întreținerea, ministrul Chiril Gaburici a menționat că în 2019 urmează și alte fabrici să obțină certificatul Halal. "La sfârșitul anului vrem să ne bucurăm cu toții de antreprenorii și angajații care au reușit să diversifice piețele de export, printre care – produse de patiserie, carne, apă", a adăugat ministrul.

Certificatul a fost prezentat la Chișinău, la sfârșitul anului trecut, de către de compania "Intertehtest", în parteneriat cu Institutul Turc de Standardizare (TSE) și Organizația Internațională de Certificare (ICAS), cu susținerea Institutului de Standardizare și Metrologie al Țărilor Islamice (SMIC).

Autoritățile Chișinăului speră să renoveze parcul urban de autobuze

Autoritățile Chișinăului intenționează să procure 32 de autobuze noi pentru rutele din municipiu. Despre aceasta a anunțat la ședința primăriei șeful Direcției generale transport public și căi de comunicație, Vitalie Butucel, care a menționat situația dezastruoasă a Parcului urban de autobuze al capitalei.

Potrivit lui, pentru procurarea autobuzelor din bugetul municipal au fost alocate 80 mil. lei. Licitația a fost anunțată și va avea loc la data de 8 februarie, iar companiile interesate sunt invitate să propună ofertele.

După cum a informat anterior INFOTAG, în 2018, conducerea Parcului urban de autobuze Chișinău a anunțat de două ori licitații pentru procurarea a 50 de autobuze noi de standarde Euro 5 sau Euro 6, însă fără succes.

Parcul urban de autobuze are circa 100 de unități de transport, iar termenul lor este în medie de 17 ani, deși termenul de exploatare nu trebuie să depășească opt ani. Ultima dată, parcul a fost renovat în 2006. Zilnic se defectează 35 de autobuze, iar pentru reparația acestora municipalitatea cheltuiește anual 15 mil. lei.

CNAS afirmă că în ianuarie a achitat toate pensiile și indemnizațiile – aproape 1,747 mlrd. lei

Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS) afirmă că, în luna ianuarie, calcularea și plata pensiilor, indemnizațiilor, alocațiilor, suportului financiar, ajutorului unic, compensațiilor etc. au fost efectuate la timp și în mărime deplină, iar datoriile la capitolul achitări nu sunt.

Potrivit agenției INFOTAG cu referire la surse din cadrul instituției, pentru toate tipurile de prestații sociale au fost transferate 1,747 mil. lei (\$102,1 mil.).

Specialiștii CNAS susțin că au efectuat la timp toate calculele necesare privind majorarea cu 10% a pensiilor pentru circa 453 de mii de beneficiari al căror cuantum nu depășește minimul de existență pentru pensionari pentru semestrul I al anului 2018 în mărime de 1589 de lei. Totodată, a fost transferat suportul unic în mărime de 600 de lei pentru circa 60 de mii de beneficiari de alocații sociale.

În luna ianuarie a fost efectuată plata tuturor prestațiilor sociale, inclusiv a ajutorului social și a ajutorului pentru perioada rece a anului. Sumele ajutorului social și a ajutorului pentru perioada rece a anului pot fi solicitate de beneficiari în decurs de 6 luni consecutiv.

În 2018, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat au depășit 19,781 mlrd. lei (\$1,163 mlrd.), dintre care 1,114 mlrd. lei reprezintă transferurile de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului CNAS.

În Moldova va fi elaborat un nou Program de dezvoltare a sectorului vitivinicol

Inițiator al elaborării acestui document important va fi ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului. Secretarul de Stat, responsabil de domeniul produselor vegetale, Vasile Luca a convocat o ședință de lucru, cu participarea conducerii Oficiului Național al Viei și Vinului, pentru a discuta despre elaborarea unui nou Program de dezvoltare a sectorului vitivinicol din Republica Moldova pentru anii 2020–2030.

În cadrul discuțiilor, Vasile Luca a vorbit despre oportunitatea elaborării unui nou document de politici în domeniul vizat, accentuând că: "elaborarea Programului va avea la bază prevederile Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”, aprobate recent de Parlament, precum și realizările Programului de restabilire și dezvoltare a viticulturii și vinificației în anii 2002–2020, aprobat printr-o Hotărâre de Guvern". Cei prezenți au fost de acord că noul document de politici trebuie să aibă drept temei analiza detaliată a situației în sector și tendințele înregistrate în ultimii ani pe principalele piețe de desfacere a produselor vitivinicole, obiectivele și acțiunile care vor asigura o dezvoltare sustenabilă a sectorului vitivinicol.

Totodată, participanții la ședință au concluzionat că la elaborarea noului Program vor fi consultate și prevederile documentelor de politici ale altor țări cu condiții climatice și economice asemănătoare, precum România, Bulgaria, Croația, Macedonia. De asemenea, în procesul de elaborare a documentului vor fi antrenați experți locali și străini, precum și specialiștilor notorii din sector.

InfoMarket

Banca Mondială apreciază pozitiv progresul implementării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale în Republica Moldova” în șase luni

Declarația a fost făcută de reprezentanții Băncii Mondiale în cadrul unei întrevederi cu secretarul general adjunct al Guvernului, Adrian Ermurachi, la au fost discutate mai multe chestiuni ce vizează e-transformarea guvernării pe parcursul anului 2019.

Discuțiile s-au axat pe subiectul cooperării în domeniul asistenței tehnice și implementarea proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”. În context, a fost realizată o retrospectivă a rezultatelor obținute în primele 6 luni de implementare a proiectului. Astfel, până la ziua de azi a fost lansat procesul de reinginerie a 3 servicii: eliberarea permisului de conducere, determinarea gradului de dizabilitate, acordarea alocației de șomaj.

De asemenea, a fost elaborat studiul de fezabilitate pentru identificare a canalelor optime de prestare a serviciilor la nivel local. Nu în ultimul rând au fost elaborate proiectele caietelor de sarcini pentru crearea/actualizarea platformelor de e-guvernare – Mpower, MNotify, portalul serviciilor guvernamentale www.servicii.gov.md.

Proiectul vine să sporească accesibilitatea, eficiența și calitatea livrării serviciilor guvernamentale, scopul fiind eliminarea metodelor

învechite sau comasarea mai multor servicii în unul. Acesta va permite, de asemenea, sporirea accesului la serviciile publice la nivel local prin canale digitale, precum va fi redus timpul și numărul de documente solicitate.

Secretarul general adjunct a subliniat importanța proiectului în contextul reformei administrației publice, menționând că acest proiect va oferi servicii mai calitative și mai eficiente. Pentru a asigura implementarea Proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”, Banca Mondială va acorda un împrumut în valoare totală de 20 milioane de dolari pentru perioada 2018–2023. Suma va fi destinată modernizării serviciilor publice, prin re-ingineria și digitalizarea proceselor operaționale, astfel încât acestea să fie mai accesibile pentru cetățeni.

InfoMarket

Rezervele valutare ale Băncii Naționale a Moldovei pentru ultima săptămână de raportare au crescut cu 13,7 milioane dolari (+ 0,5%), ajungând pe 11 ianuarie la 2 miliarde 995,65 milioane ZSD

De menționat că, cu o săptămână mai devreme, pe 4 ianuarie, acestea au însumat 981,95 mil. USD.

Rezervele valutare ale Băncii Naționale a Moldovei în anul 2018 au crescut cu 191,93 mil. USD (+ 6,8%). În 2018, activele oficiale de rezervă ale Băncii Naționale au depășit două etape istorice maxime – 2,9 miliarde și 3 miliarde de dolari. În același timp, recordul absolut al rezervelor valutare ale BNM a fost înregistrat la data de 9 noiembrie 2018, când acesta au însumat 049,82 miliarde dolari SUA, însă în a doua jumătate a lunii decembrie 2018, rezervele valutare ale BNM au scăzut din nou sub nivelul de 3 miliarde dolari.

InfoMarket

În anul 2019, Floarea Soarelui va construi un nou complex de elevatoare pentru a dubla capacitatea de depozitare unică a semințelor de floarea-soarelui

Declarația a fost făcută de directorul general al companiei Stella Ostrovețcaia pentru publicația „Ekonomiceskoe Obozrenie – Logos-Press”. În material se spune că, anul 2018 a fost unul de cotitură pentru cea mai mare fabrică de ulei și grăsimi din Moldova.

A fost finalizată prima etapă a proiectului de modernizare profundă a întreprinderii, care a implicat reconstrucția secției pregătitoare și construirea unei noi stații de extracție. În cadrul modernizării fabricii la această etapă, grupul Trans Oil a investit deja 10 milioane de euro.

Obiectivul economic al acestui proiect constă în creșterea volumelor de producție cu aproximativ 30% – de la 800 la 1200 tone de ulei pe zi și creșterea eficienței întreprinderii. Scopul comercial – îmbunătățirea calității uleiului, care va contribui la creșterea competitivității. Obiectivul de mediu – reducerea impactului proceselor de producție asupra mediului. Proiectul de modernizare a fost realizat în parteneriat cu cel mai important producător mondial de utilaje pentru industria uleiului și grăsimilor – compania Europa Crown Ltd (Marea Britanie).

Potrivit Stellei Ostrovețcaia, următoarea etapă în dezvoltarea întreprinderii va fi construirea unui nou complex de elevatoare. Datorită acestui fapt, capacitatea de depozitare unică va crește de la actualul 35 mii tone de semințe de floarea-soarelui la 70 mii tone. Proiectul urmează să fie finalizat în octombrie-noiembrie 2019. Potrivit Stellei Ostrovețcaia, acum există toate motivele să se declare că Floarea Soarelui este în prezent una dintre cele mai eficiente întreprinderi de prelucrare a culturilor oleaginoase din regiunea Mării Negre.

Amintim că, fabrica Floarea Soarelui din Bălți face parte din grupul Trans Oil și este cel mai mare producător de ulei de floarea-soarelui de înaltă calitate din Moldova. Compania are mai mult de 450 de angajați. Floarea Soarelui are o bază materială și tehnică puternică, care include o fabrică, un laborator certificat de evaluare a calității materiilor prime, elevator, 83 de puncte de recoltare, o bază de transport auto care permite furnizarea de servicii de transport și logistică producătorilor agricoli. Floarea Soarelui deține certificatul de standard internațional de calitate în domeniul siguranței produselor alimentare ISO 22000 și este, de asemenea, membru al Asociației Internaționale a Uleiurilor de Floarea Soarelui (ISOA).

InfoMarket

Cel mai des, utilizatorii comunicațiilor electronice se plâng la ANRCETI pe aspecte legate de facturi și acumularea datoriilor

În anul 2018, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) a primit și examinat 229 de petiții parvenite de la utilizatorii de comunicații electronice și servicii poștale, în scădere cu 5,8% față de anul 2017, arată raportul privind petițiile parvenite la ANRCETI în decursul anului 2018.

Din totalul petițiilor examinate de către specialiștii ANRCETI, 90,4% (209 petiții) au vizat serviciile de comunicații electronice, iar 9,6% (20 petiții) au constituit petițiile legate de condițiile de furnizare a serviciilor poștale. Potrivit raportului, principala nemulțumire a utilizatorilor finali a fost relația contractuală cu furnizorii de servicii de comunicații electronice, semnalând în special aspecte legate de sumele expuse spre facturare sau datoriile acumulate (75 petiții), condițiile contractuale (47 petiții), condițiile de furnizare a serviciilor de comunicații electronice în roaming (43 petiții), modalitatea de tarifarare a serviciilor (33 petiții), condițiile de furnizare a serviciilor poștale (14 petiții) etc.

Cele mai multe petiții au vizat activitatea S.A. „Moldtelecom” (122 petiții), S.A. „Orange Moldova” (24 petiții), S.A. „Moldcell” (22 petiții), Î. S. „Poșta Moldovei” (20 petiții), S.R.L. „Sun Communications” (11 petiții) și S.R.L. „StarNet Soluții” (10 petiții). Petițiile întemeiate (34) au fost rezolvate în favoarea consumatorilor, în celelalte cazuri specialiștii ANRCETI le-au propus petiționarilor soluții de alternativă pentru problemele semnalate, soluții care i-au ajutat să rezolve aceste probleme.

InfoMarket

Din 23 mai, compania aeriană Air Moldova va lansa o nouă cursă Chișinău – Salonic

Potrivit unui comunicat al companiei, durata zborului va fi de 1 ora și 35 min. Zborul va fi operat cu o frecvență de două ori pe săptămână, în fiecare zi de joi și duminică, conform următorului orar(ora locală): decolarea din Chișinău – 07:00; aterizarea în Thessaloniki – 08:35; decolarea din Thessaloniki – 09:25; aterizarea în Chișinău – 11:10.

Biletele pot fi procurate online pe site-ul companiei www.airmoldova.md, la oficiile proprii de vânzări Air Moldova, precum și la agențiile autorizate din țară și de peste hotare. Traficul aerian este asigurat de Aeroportul Internațional Macedonia din Salonic, situat la 16 km de oraș. Acesta reprezintă al 3-lea aeroport ca dimensiune din Grecia.

Air Moldova operează zboruri directe spre 25 destinații din Europa, Rusia și Asia precum: Barcelona, Bologna, Bruxelles, București, Dublin, Florența, Frankfurt, Geneva, Istanbul, Kiev, Krasnodar, Larnaca, Lisabona, Londra, Milano, Moscova, Paris, Roma, Sankt-Petersburg, Salonic, Tel-Aviv, Torino, Veneția, Verona și Viena.

InfoMarket

Agencia Serviciilor Publice propune crearea unui sistem informațional nou pentru actele de evidență a populației

Propunerea a fost lansată de reprezentanții agenției în cadrul unei întrevederi cu ministrul Economiei și Infrastructurii, Chiril Gaburici.

Pentru anul 2019, ASP planifică să dezvolte și să îmbunătățească Call-centrul instituției, să modernizeze parcul auto pentru examinarea viitorilor șoferi. De asemenea, Agenția își propune să creeze un nou sistem informațional pentru actele de stare civilă. În acest sens, ministrul le-a urat succes în anul nou de activitate, să fie la fel de productiv și cu multe proiecte eficiente.

Chiril Gaburici a discutat cu conducerea și angajații despre rezultatele înregistrate anul trecut, în special despre lansarea Ghișeului Unic – sistem automatizat ce permite mediului de afaceri solicitarea online a documentelor permise, precum și despre alte realizări datorită cărora oamenii beneficiază de condiții eficiente și accesibile.

Printre realizările Agenției în anul 2018 se numără: extinderea termenului de valabilitate a pașaportului cetățeanului RM și a documentului de călătorie pentru apatrizi de la 7 la 10 ani, pentru solicitanții cu vârsta peste 16 ani; excluderea informației cu privire la grupa sanguină din toate tipurile de acte de identitate, etc. Ca urmare a excluderii necesității prezentării cazierului contravențional la perfectarea serviciilor prestate de ASP, cetățenii vor economisi peste 600 mii de lei.

InfoMarket

În ianuarie-noiembrie 2018, importurile de resurse energetice în Moldova au crescut cu 30,2%, până la 889,5 milioane dolari

Potrivit Biroului Național de Statistică, în 11 luni 2018, în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent, importurile de petrol și produse petroliere au crescut în termeni valorici cu 35,7% – până la 589,1 milioane USD, iar a gazelor naturale au crescut de asemenea cu 35,7%, – până la 233,9 milioane USD.

Importurile de energie electrică au scăzut cu 7,1% – până la 50,3 milioane USD. În aceeași perioadă, aprovizionarea cu cărbune, cocs și brichete a scăzut cu 27,7%, ajungând la 16,2 milioane de dolari. Ponderele combustibililor minerali în totalul importurilor moldovenești în ianuarie-noiembrie 2018 s-a ridicat la 16,96%, față de 15,67% cu un an mai devreme. Importurile de energie au ocupat locul 3 în structura generală a livrărilor de produse în Moldova timp de 11 luni 2018. În același timp, importurile de produse petroliere în structura importurilor totale au constituit 11,23%, gazul natural – 4,46%, electricitate – 0,96%, cărbune – 0,31%.

InfoMarket

Guvernul a aprobat procedura emiterii unei decizii fiscale individuale preliminare (SFIA)

SFIA este un act administrativ emis de autoritățile fiscale la cererea unei persoane fizice sau juridice care

desfășoară activități comerciale pentru a rezolva situații fiscale specifice și / sau tranzacții.

Regulamentul stabilește metoda de eliberare a SFIA, începând cu depunerea cererii și documentele aferente, precum și procedura de examinare a cererii de către Serviciul Fiscal de Stat (SFS). Documentul indică elementele pe care ar trebui să le conțină cererea, precum și conținutul deciziei de aprobare sau respingere a cererii de eliberare a unui SFIA.

Se menționează că decizia privind eliberarea SFIA este aprobată prin decizia Consiliului de Stat al Serviciului Fiscal de Stat, în baza unei cereri a unei persoane fizice sau juridice. Cererea trebuie să fie însoțită de o listă aprobată de documente și de dovada plății taxei pentru eliberarea unei autorizații. SFS examinează cererea în decurs de 15 zile. Dacă obiectul SFIA este administrat de către Serviciul Vamal, SFS transmite documentele Serviciului Vamal, care trebuie să comenteze această problemă în termen de 20 de zile.

Documentul specifică o perioadă de tranziție după anularea SFIA. Se preconizează că persoanele juridice-beneficiari ale SFIA nu pot utiliza o soluție fiscală individuală în cazul unei reorganizări.

InfoMarket

În 9 luni 2018, fluxul net de investiții străine directe în Republica Moldova a fost de 144,4 milioane dolari, în scădere cu 0,8% față de aceeași perioadă din 2017

Potrivit Ministerului Economiei și Infrastructurii, în același timp, fluxul net al pasivelor a însumat 175,4 milioane USD (fluxul de venit – 230,68 milioane dolari SUA, ieșire – cu 55,3 milioane dolari SUA), iar activele nete s-au ridicat la 30,9 milioane dolari (flux – 47,22 milioane, ieșire – 78,16 milioane dolari).

Timp de 9 luni 2018, investitorii din Moldova au efectuat investiții străine directe în acțiuni ale companiilor străine în valoare de 26,7 milioane dolari, în timp ce activele sub formă de instrumente de datorie au crescut ușor – cu 4,3 milioane dolari.

Creșterea netă a pasivelor (influxul de investiții directe) a fost determinată de o nouă participare la capitalul întreprinderilor din Moldova cu o valoare netă de 79 milioane dolari SUA, reinvestirea profiturilor investitorilor străini în filialele moldovenești în sumă de 55,6 milioane dolari și acumularea netă a datoriilor (sub formă de împrumuturi și împrumuturi comerciale) rezidenți în fața investitorilor străini direcți în valoare de 40,8 milioane de dolari.

După cum reiese din datele Băncii Naționale a Moldovei, fluxul total de investiții străine directe în țară în ianuarie-septembrie 2018 s-a ridicat la 277,9 milioane dolari, iar fluxul de ieșire – 133,46 milioane dolari, în timp ce influxul de investiții de capital pentru 9 luni 2018 s-a ridicat la 84,06 milioane dolari, fluxul de ieșire – 5,08 milioane dolari, fluxul de investiții în alte capitale a însumat 133,61 milioane dolari, iar fluxul de ieșire – 120,31 milioane dolari. În același timp, influxul de cerințe pentru investitorii străini s-a ridicat la 45,79 milioane dolari, iar fluxul de ieșire – 50,13 milioane dolari, iar pentru pasivele față de investitorii străini, influxul – 87,82 milioane dolari, iar fluxul de ieșire – 70,18 milioane dolari.

InfoMarket

În atenția acționarilor S.A. „Edilitate”!

La 14 ianuarie 2019 a avut loc Adunarea Generală Anuală a Acționarilor S.A. „Edilitate” pentru anul de activitate 2017, la care au participat acționarii și reprezentanții a acționarilor cu un număr de acțiuni cu drept de vot de 416259 ceia ce constituie 80,19 procente. Cu un număr de vot de 339908

AU FOST APROBATE URMĂTOARELE DECIZII PE CHESTIUNILE DIN ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea dării de seamă a Consiliului Societății pentru anul 2017 de activitate.
2. S-a aprobat darea de seamă a organului executiv pentru anul 2017 de activitate.
3. S-a luat act de raportul financiar al Societății pentru anul 2017 de activitate.
4. S-a aprobat darea de seamă a Comisiei de Cenzori și concluziile Organizației de Audit pentru anul 2017 de activitate.
5. S-au aprobat direcțiile prioritare de activitate și planul de activitate a organului executiv a Societății pe anul 2018.
6. S-a aprobat planul de activitate pe termen scurt și mediu pentru anul 2018.
7. S-a aprobat normativele de repartizarea profitului pentru anul 2018 de activitate după cum urmează:
– Investiții în producție 10 procente
– Acoperirea pierderilor anilor precedenți 40 procente
– Plata dividendelor 50 procente
8. S-a aprobat organizația de audit OA LRI ESTIM SRL pentru efectuarea auditului obligatoriu ordinar al activității Societății în anul 2018 și s-a aprobat cuantumul retribuției serviciilor ei în mărime de 48000 lei.
9. Au fost împuterniciți membrii Comisiei de Cenzori să autentifice semnăturile președintelui și secretarului adunării generale.

Organul executiv

Stimați acționari ai „REPARAȚII AUTO” S.A.,

În temeiul deciziei Consiliului din 21.01.2019, organul executiv al societății anunță acționarii despre convocarea adunării generale extraordinare pentru data de 08 februarie 2019, la ora 11.00 pe adresa r-l Orhei, s. Peresecina, str.M. Eminescu 15, cu

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea deciziei de lichidare a S.A. „REPARAȚII AUTO”.
2. Aprobarea actelor și măsurilor aferente procedurii de lichidare a S.A. „REPARAȚII AUTO”.

Data la care trebuie să fie întocmită lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală, este – 21.01.2019. Cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale extraordinare, acționarii se pot familiariza pe adresa: r-l Orhei, s. Peresecina, str.M. Eminescu 15, în perioada 28 ianuarie – 08 februarie 2019.

Înregistrarea acționarilor va avea loc între orele 10.00-10.55.

Pentru a participa la adunarea acționarilor trebuie să poseze buletinul de identitate, reprezentanții acționarilor – buletinul de identitate și procura legalizată conform legislația în vigoare.

Informații la tel.: 023547530

S.A. „Anticor”

informează acționarii și persoanele interesate că a fost înregistrată emisiunea IV, închiisă, a acțiunilor întreprinderii.

Numărul de acțiuni plasate din emisiunea respectivă este de 3796 unități, în sumă totală de 208780 lei.

Numărul total de acțiuni plasate de SA „Anticor” este de 42773 acțiuni, în sumă totală de 2352515 lei.

Informații suplimentare la tel.: 0-22-742581.

SA „LESOBAZA”

a aduce la cunostinta actionarilor despre convocarea adunarii generale extraordinare a actionarilor pentru data de 07.02.2019 pe adresa: mun. Balti, str. Feroviarilor, 60.

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la încheierea contractului privind contractarea de către Societate a unui credit bancar de la B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., în continuare „Banca” sau de la o altă bancă.
2. Cu privire la transmiterea în gaj Băncii a bunurilor Societății întru asigurarea rambursării sumei creditelor bancare existent și nou solicitat, achitării dobânzii și altor plăți.
3. Cu privire la adresarea Societății cu solicitarea privind contractarea fidejusiunii persoanelor terțe în vederea asigurării rambursării sumei creditelor bancare existent și solicitat, achitării dobânzii și altor plăți.
4. Cu privire la împuternicirea administratorului Societății cu dreptul de a semna contractele de credit, gaj, mandat și alte documente legate de valorificarea creditului existent și solicitat.

Inceputul înregistrării – 10.00, inceputul adunării – 10.40

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare va fi perfectată conform situației din 17.01.2019.

Actionarii pot să se familiarizeze cu materialele ordinea de zi a adunării începând cu 28.01.2019, pe adresa mun. Balti, str. Feroviarilor, 60, de la ora 9.00 până la ora 15.00 exceptie zilele de odihnă.

Participanții la adunare vor prezenta buletinul de identitate (pasaport). Reprezentanții vor mai prezenta procura autentificată conform legislației în vigoare.

Relatii la telefonul 0231 7-50-78

Comunicat informativ B.C. „ENERGBANK” S.A.

În conformitate cu prevederile Legii privind piața de capital nr. 171 din 11-07-2012 și a „Regulamentului cu privire la dezvoltarea informației de către emitenții de valori mobiliare”, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 7/11 din 12-02-2016, «Informația privind evenimentele și acțiunile care influențează sau pot influența activitatea emitentului de valori mobiliare sau prețul valorilor mobiliare ale acestuia», se publică pe pagina web a Băncii <http://energbank.com/ro/news> și prin intermediul Mecanismului oficial de stocare a informației <https://eminent-msi.market.md/ro/>.

BCR Chișinău S.A.

COMUNICAT INFORMATIV

Prin prezenta, Banca Comercială Română Chișinău S.A., înregistrată în data de 31.05.2001, aduce la cunoștința publicului ca la data de 17 ianuarie 2019 a avut loc Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor BCR Chișinău S.A., desfășurată cu prezenta acționarului, la care

UNANIM A DECIS:

1. Aprobarea Bugetului de venituri și cheltuieli pentru anul 2019
2. Aprobarea tranzacțiilor cu persoanele afiliate Erste Group Bank AG și Banca Comercială Română SA

Banca Comercială Română Chișinău S.A.

INFORMAȚIE PRIVIND TRANZACȚIA CU CONFLICT DE INTERESE

(art. 86 din Legea privind societățile pe acțiuni 1134-XIII din 02.04.1997)

Descrierea tranzacției cu conflict de interese	Plasari, Imprumuturi interbancare
Valoarea tranzacției cu conflict de interese	Limita 17 Milioane EUR
Descrierea situației care conduce la crearea conflictului de interese	actionar al bancii; beneficiar efectiv al bancii
Bunurile, serviciile, drepturile, instrumentele financiare sau orice alte active aferente tranzacției cu conflict de interese	Plasarea, atragerea împrumutului,
Persoana interesată în efectuarea de către societate a tranzacției, cu indicarea numelui sau denumirii acesteia	BCR SA Erste bank
Cota acțiunilor cu drept de vot deținută de persoana interesată în efectuarea de către societate a tranzacției și/sau de persoanele afiliate ale acesteia	100%

Октавиан Армашу: Сейчас в банковской системе есть качественные инвесторы, они пришли с новыми стратегиями развития банковских услуг

2

ВБ: Мировая экономика замедляется. Омраченные перспективы

2

Причины ослабления лоя – в повышении потребления населения

3

Молдова впервые примет участие во Всемирном экономическом форуме в Давосе

Форум пройдет с 22 по 25 января. Об этом сообщило МИДЕИ, отметив, что нашу страну на этом важном мероприятии представит министр иностранных дел и евроинтеграции Тудор Уляновский. Темой Давосского форума в этом году будет «Глобализация 4.0: формирование глобальной архитектуры в эпоху четвертой промышленной революции».

В рамках форума глава МИДЕИ Молдовы проведет ряд двусторонних встреч с официальными лицами стран – участниц, а также с представителями бизнеса, среди которых еврокомиссар по торговле Сесилия Мальмстрём, генеральный директор Бюро ООН в Женеве Майкл Мюллер, генеральный секретарь Всемирной организации интеллектуальной собственности Фрэнсис Гарри, министр иностранных дел Польши, министр финансов Мальты, а также представители транснациональных компаний и другие высокопоставленные должностные лица из других государств.

В ходе дискуссий в многостороннем и двустороннем форматах Тудор Уляновский представит экономические планы нашей страны и рассмотрит ряд вопросов, касающихся международного сотрудничества Молдовы в торгово-экономической, инвестиционной и дипломатической сферах.

Всемирный экономический форум (World Economic Forum) – это швейцарская неправительственная организация, созданная в 1971 г.

с целью содействия улучшению состояния мировой экономики, которая организует ежегодные встречи.

Каждый год в конце января ВЭФ организует в Давосе встречи глав государств, правительств, политических лидеров и наиболее влиятельных бизнесменов в мире, на которых обсуждаются глобальные проблемы, с которыми сталкива-

ются страны мира. Также ВЭФ ежегодно проводит и другие 6-8 региональных встреч по актуальным проблемам.

Всемирный экономический форум является платформой для государственно-частного диалога, в котором принимают участие более 3000 представителей правительств, деловых и научных кругов, сферы культуры и граж-

данского общества из более 110 стран. Саммит в Давосе является и платформой для взаимодействия самых влиятельных мировых лидеров. В рамках форума они представляют и обсуждают планы действий, стратегии и политику международной безопасности, охрану окружающей среды и развитие мировой экономики.

InfoMarket

Курс валют на 23.01.2019 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	17.1200
EUR	1	19.4475
UAH	1	0.6156
RON	1	4.1219
RUB	1	0.2576

Внимание читателей!

Газеты Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156
Комрате: №169
Кагуле: №170
Оргееве: №150
Хынчештах: №161
Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу: Кишинев, ул. В. Александри, 115.

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

Вниманию компаний – субъектов публичного интереса!

Оператор Официального механизма накопления информации ÎS Capital Market сообщает, что механизм накопления информации функционирует по электронному адресу: <http://emitent-msi.market.md>.

Телефоны для справок:
022 221287, 022 229445

Подпишись!

Подпишись на газету Capital Market

в любом отделении «Poșta Moldovei»

страны или у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

Агентство "Ediții Periodice" (022) 233740

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Октавиан Армашу: Сейчас в банковской системе есть качественные инвесторы, они пришли с новыми стратегиями развития банковских услуг

Интервью президента Национального банка Молдовы Октавиана Армашу средствам массовой информации Республики Молдова

Продолжение.
Начало в предыдущем номере.

CAPITAL MARKET

– Каковы, по Вашему мнению, перспективы развития сектора небанковского кредитования? И в связи с этим, в какой степени конкуренция со стороны организаций небанковского кредитования влияет на кредитный портфель банков?

– Существование на одном рынке банковских и небанковских кредитных организаций – это совершенно нормальное явление. Небанковские кредитные организации благодаря малым размерам и более высокому уровню риска обладают большей гибкостью, более низкими расходами на деятельность и, как правило, меньшими суммами кредитов. В нормальных условиях у них разные рынки, и наложение деятельности не критично.

Сектор небанковского кредитования находится в процессе преобразования. В 2018 году заложена база регулирования сектора путем утверждения и вступления в силу с 1 октября 2018 года Закона об организациях небанковского кредитования. Развитие нормативной базы обеспечит защиту прав клиентов этих организаций. Реформирование сектора послужит созданию здоровой конкурентной среды, что приведет к сбалансированному принятию рисков, предложению клиентам различных инструментов финансирования на условиях защиты прав потребителей.

НБМ проводит мониторинг рынка кредитования в целом, чтобы понять, какие процессы и явления происходят на нем. Создана новая платформа – Национальный комитет по финансовой стабильности, куда входят и представители Национальной комиссии по фи-

нансовому рынку. Таким образом, мы можем обсуждать возможные проблемы, общую стратегию в целях предупреждения неприятных ситуаций и обеспечения стабильности рынка. Мне бы хотелось, чтобы комитет стал действенным, функциональным настолько, чтобы при помощи этого механизма добиться лучших результатов в регулировании рынка.

ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБОЗРЕНИЕ (LOGOS-PRESS)

– Уже несколько лет уровень инфляции отклоняется от целевой отметки в 5%, хотя Национальный банк располагает инструментами, достаточными для сохранения темпов инфляции в установленном коридоре. Почему НБМ не держит инфляцию в узде, и когда руководство НБМ намерено вернуться к строгому сдерживанию инфляции?

– Во времена, когда инфляция находилась вне коридора, НБМ принимал своевременные меры и выравнивал монетарные условия для выполнения своей цели по удержанию инфляции в среднесрочной перспективе. Централь-

ный банк воздерживается от использования жестких инструментов денежной политики для защиты финансового рынка от дополнительных колебаний, а также чтобы предупредить вероятные негативные последствия для экономики и общего благосостояния населения.

INFOMARKET

– Как НБМ расценивает призыв Европейского парламента опубликовать полные варианты двух отчетов Kroll о расследовании банковского мошенничества? Готов ли НБМ обсудить такую возможность с Kroll?

– Отчет Kroll и все документы по расследованию банковского мошенничества находятся в прокуратуре. У НБМ нет отчета, и опубликовать его он не может. Но для того чтобы проинформировать широкую общественность о результатах расследования Kroll, информация из этого отчета была представлена в обобщенном виде. Этот документ доступен на английском (в оригинале) и румынском (перевод) языках на веб-сайте НБМ.

НБМ предоставил в Антикоррупционную прокуратуру всю информацию, которой он располагал. Эти документы были предоставлены прокурорам для того, чтобы помочь в возвращении активов, украденных из Banca de Economii SA, BC Banca Socială SA и BC Unibank SA.

Степень ущерба для расследования от публикации этой информации, а также возможность опубликования устанавливаются следственными органами.

RADIO EUROPA LIBERĂ

– Почему сделка по МАИВ не могла быть проведена без участия государства, чтобы возмозные претензии акционеров, лишенных акций в два захода – первый раз в 2012 году, потом в 2016 году – были предъявлены не государству, а новым акционерам?

– BC Moldova Agroindbank SA является системным и самым крупным банком в секторе, обладающим значительным влиянием на национальную экономику в сфере финансирования. Соответственно, в случае крупных финансовых затруднений банка, способность и скорость рекапитализации банка со стороны бывших акционеров BC Moldova Agroindbank SA могла быть ограничена, что влечет за собой серьезные угрозы для государственного бюджета.

Все это вывело во главу угла важность привлечения крупного и финансово сильного инвестора в капитал BC Moldova Agroindbank SA, который был бы в состоянии взять на себя управление, принять устойчивую стратегию развития банка, а также оказать поддержку капиталом в случае необходимости. Это соответствовало и обязательствам, взятым Республикой Молдова перед партнерами по развитию.

Таким образом, с точки зрения положения банка в банковском секторе, стала очевидной необходимость применения механизма вмешательства государства, предусмотренного Законом №121/2007 об управлении государственной собственностью и ее разгосударствлении, чтобы обеспечить финансовую стабильность банка и не допустить угрозы стабильности банковского сектора.

REALITATEA

– Как Вы будете реагировать / действовать, если на НБМ будет оказываться политическое давление?

– Национальный банк является независимым учреждением, и поэтому я не допущу никакого политического вмешательства в его деятельность.

Сотрудничество с органами государства проходит в строгом соответствии с Законом о Национальном банке Молдовы. В последние годы НБМ улучшил законодательную базу в банковском секторе, где в том числе ограничено определенными рамками сотрудничество с Правительством и Парламентом. Подчеркну, что значительная часть законодательных поправок относится к усилению независимости Национального банка.

Первые результаты реформ в финансово-банковской системе получили высокую оценку не только в Республике Молдова, но и за рубежом. Поэтому мы твердо намерены продолжать комплексные реформы, чтобы оказывать гражданам и клиентам банков современные и безопасные услуги.

Интервью проведено по вопросам средств массовой информации и новостных сайтов Республики Молдова, заданным Национальному банку Молдовы.

ВБ: Мировая экономика замедляется. Омраченные перспективы

Подтверждение того, что мировая и региональная экономика замедляются на фоне усиления торговых конфликтов, стало плохой новостью для будущего развития глобальной экономики.

В полугодовом отчете «Перспективы мировой экономики» (Омраченные перспективы), опубликованном недавно, Всемирный банк задался вопросом, а «не наступает ли конец эпохи»? Напряженность в торговых отношениях, замедление экономической активности, сокращение торгового обмена, подорожание кредитов – все это ведет к ухудшению экономических прогнозов для всего мира.

Оценка мирового роста за 2018 год была снижена на 0,1 п. п. – до 3%. В 2020 – 2021 годах ожидается торможение до 2,8%. Замедление роста может стать следствием сокращения объемов торговли и инвестиций. В долгосрочной перспективе прогнозируемое снижение мирового спроса на сырье может ограничить перспективы роста цен на него и, соответственно, будущего роста экономики стран – экспортеров сырья.

Всемирный банк отмечает, что некоторые крупные страны с формирующейся рыночной экономикой ощутили серьезное давление со стороны финансовых рынков. В общей сложности для этой группы государств вместе с развивающимися странами прогноз на 2019 год снижен на 0,5 п. п., до 4,2%, что будет соответствовать темпам роста прошлого года, которые также были

пересмотрены (с 4,5 до 4,2%). В 2020 году ВБ предполагает усиление подъема до 4,5%, в 2021 году – до 4,6%.

«В начале 2018 года мировая экономика была в наилучшей форме, но в течение года стала сокращаться, а в будущем рост может замедлиться еще больше», – отметила исполнительный директор ВБ Кристалина Георгиева.

Согласно отчету Всемирного банка, в Европе и Центральной Азии, регионе, который включает Республику Молдова, экономический спад зарегистрирован на уровне 3,1% в 2018 году, с 4% в 2017 году. Всемирный банк прогнозирует замедление экономического роста России и Украины на 0,3 п. п. – до 1,5% в 2019 году и соответственно на 1,1 п. п. – до 2,9%. Прогноз относительно развития экономики Румынии снижен с 4,5 до 3,5%.

Для России прогноз на 2019 год снижен сразу на 0,3 процентного пункта – с 1,8 до 1,5%. При этом в 2018 году, по оценкам ВБ, рост экономики РФ составил 1,6%, а не 1,5%, как предполагалось в июне. В 2020 году, как и ранее, предполагается подъем на 1,8%, эти темпы, вероятно, сохранятся и годом позже, считают эксперты Всемирного банка.

Что это может значить для Республики Молдова? Во-первых, вероятное ухудшение торговли и ужесточение условий финансирования. Падение спроса рынка сбыта молдавских товаров, то есть меньше доходов от экспорта и сокращение импорта. Вероятный рост инфляции. Всемирный банк предупреждает и о возможном росте долгов развивающихся экономик.

В большинстве стран Европы и Центральной Азии монетарная политика стабильная или ослабленная. В конце 2018 года в девяти странах (включая Республику Молдова) процентные ставки были ниже, чем год назад.

Однако экономика Республики Молдова в 2019 году и последующие два года сохранится на уровне выше регионального.

Международное финансовое учреждение также ожидает, что в Республике Молдова рост ВВП за 2018 год составит 4,8%, что на один процентный пункт выше июньского прогноза. Экономика Республики Молдова вырастет на 4,8% исключительно благодаря высокому внутреннему спросу, стимулируемому реальным увеличением зарплат, особенно в бюджетной системе, и восстановлением денежных переводов, как заявляли ранее в представительстве Всемирного банка в Кишиневе.

«В базовом сценарии мы гораздо более оптимистичны, чем обычно», – сказал эксперт Всемирного банка Марчел Киструга.

В ближайшие годы темпы экономического роста будут умеренными: по оценкам ВБ, рост экономики составит 3,5% в 2020 году и 3,2% – в 2021 году.

Всемирный банк считает, что бюджетный дефицит на 2018 год останется ниже прогнозируемых 2,5% ВВП. Дезинфляционные тенденции, вызванные повышением курса молдавского лея и снижением импортных цен, «будут оставаться в силе до конца 2019 года», но в среднесрочной перспективе ВБ ожидает, что «инфляция будет расти посте-

пенно, и это произойдет на фоне усиления внутреннего спроса, а также ожидаемого роста регулируемых цен, особенно во второй половине 2019 года».

Три серьезных вызова стоят перед властями в 2019 году: поддержание финансовой стабильности на фоне решений, ведущих к увеличению расходов, восстановление отношений с Международным валютным фондом и Европейским союзом, ставшие неопределенными во второй половине года, и сохранение тенденции роста экспорта. Рост доходов населения и денежных переводов из-за рубежа усилит потребление населения, что останется, как и прежде, двигателем роста экономики. Когда экономический рост идет со стороны потребления, очень важно вести глубокие структурные реформы для изменения экономической парадигмы и создания условий для устойчивого роста производства.

Министерство экономики и инфраструктуры оценивает рост экономики на 4,0% в 2019 году по сравнению с ранее прогнозируемыми 3,8%. Темпы роста реального ВВП увеличились «преимущественно в результате влияния налоговой реформы по внедрению единой ставки подоходного налога с физлиц: это увеличит имеющиеся доходы населения и, таким образом, стимулирует внутреннее потребление и, следовательно, экономический рост. Стоит отметить, что на последующие годы прогнозирования не было внесено серьезных изменений», – говорится в актуализированном в ноябре 2018 года прогнозе Минэкономики.

Влад БЕРКУ

Причины ослабления лея – в повышении потребления населения

Молдавский лей сменил тенденцию. Если в 2018 году отмечалось постоянное подорожание по отношению к основным валютам, то в 2019 году лей начинает девальвировать. В основном это происходит за счет усиления потребления населения, что ведет к высокому спросу на импорт. Кроме того, это вызывает рост объемов потребительских кредитов и увеличение спроса на валюту со стороны импортеров.

Курс национальной валюты в конце прошлой недели составлял 19,75 лея / евро и 17,13 лея / доллар. «После двухлетнего периода роста молдавского лея по отношению к доллару и евро, начиная с сентября отмечается легкое ослабление лея. Если проанализировать валютную корзину евро+доллар, лей подорожал по отношению к обеим валютам за два года на 18,1% – с 21,24 пункта в мае 2016 года до 17,98 пункта в августе 2018 года. Таким образом, лей подорожал по отношению к доллару на 19,6%: с 19,86 лея / доллар в марте 2016 до 16,61 лея / доллар в августе 2018 г., а по отношению к евро – на 17,3%: с 22,47 лея / евро до 19,16 лея / евро», – говорит экономист IDIS Viitorul Вячеслав Ионицэ.

Об усилении спроса импортеров на валюту говорят данные Национального банка Молдовы. В декабре валютные интервенции составили 21,2 млн долларов, а 11 января 2019 года – еще 10 млн долларов. Растущий спрос на валюту обусловлен и увеличением спроса на нее со стороны импортеров энергоресурсов (газ, электроэнергия).

С августа наблюдалось постоянное ослабление лея по отношению к основным валютам. В декабре, по сравнению с августом, лей обесценился на 3,7% по отношению к доллару США: с 16,62 лея / доллар до 17,23 лея / доллар. По отношению к евро обесценивание составило 2,4%: с 19,16 лея / евро до 19,61 лея / евро.

СПРОС НА ВАЛЮТУ ПРЕВЫСИЛ ПРЕДЛОЖЕНИЕ. НБМ ПРОВОДИТ ИНТЕРВЕНЦИИ, СУПАЯ ВАЛЮТУ

По словам Ионицэ, девальвация вызвана ростом спроса на валюту со стороны экономических агентов и постоянного предложения со стороны населения. Предложение валюты от населения остается стабильным на уровне 2 млрд долларов в год. Зато спрос постоянно растет. Если год назад спрос на валюту составлял 1,7 млрд долларов в год, то сейчас он приближается к 2 млрд долларов в год, а за последние месяцы спрос превысил предложение, что вынудило НБМ провести интервенции на валютном рынке.

Повышение спроса на валюту со стороны экономических агентов объясняется в первую очередь

ростом импорта товаров, вызванного ростом спроса на потребительские кредиты со стороны населения. В этом году спрос на потребительские кредиты усиливается. Только в банковском секторе кредитование населения в 2018 году выросло более чем на 2,3 млрд леев, из них более половины – это потребительские кредиты. Сюда надо добавить еще 2 млрд леев потребительских кредитов из небанковского сектора. То есть свыше 3 млрд леев кредитов из финансовой системы ушло на потребление в основном импортных товаров, что означает поступление денег на валютный рынок. Население, увеличивая потребление, решило две фундаментальные проблемы экономической системы. С одной стороны, люди взяли кредиты и сократили избыток ликвидности в банковской системе, с другой – эти деньги поступили на валютный рынок и снизили давление от подорожания молдавского лея.

«Усиление лея по отношению к основным валютам сыграло важную роль в снижении инфляции. Темпы подорожания лея, после сильного взлета в начале года, в третьем квартале 2018 года снизились, так что в конце октября 2018 года был зафиксирован обменный курс в 17,0 леев / доллар и 19,5 лея / евро. Это говорит о дальнейшем подорожании (в сравнении с предыдущим годом) молдавского лея на 3,3% по отношению к доллару и на 4,8% – к евро. Даже в этой ситуации на валютном рынке остается излишек валюты за счет чистого предложения от физических лиц – примерно 193 млн долларов в сентябре 2018 года. Чистый спрос на валюту у юридических лиц составляет 169,3 млн долларов, что в итоге обеспечивает покрытие спроса на уровне 114%. Все это потребовало постоянных интервенций НБМ на валютном рынке в качестве покупателя. В 2018 году интервенции составили около 300 млн долларов, что чуть меньше, по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года. Покупка валюты укрепила официальные валютные резервы до рекордной отметки примерно в 3 млрд долларов по состоянию на конец октября 2018 года.

С другой стороны, эти операции ведут к росту объемов денежных

средств в леях, находящихся в банковской системе. Так, за первые 9 месяцев 2018 года денежные эмиссии в результате вмешательства НБМ на валютный рынок составили около 4,5 млрд леев, что предполагает дополнительные усилия по стерилизации создавшейся ликвидности», – говорится в публикации MEGA от Expert-Grup.

Кроме того, по данным валютных дилеров, колебания курса молдавского лея вызваны спросом на валюту у юридических лиц. На рынке отмечается явная тенденция – юридические лица не накапливают леи, как раньше, в целях дальнейшей покупки валюты, а сразу покупают валюту, как только на счета поступают молдавские леи.

РАСТЕТ ОБЪЕМ ЛИКВИДНОСТИ В БАНКАХ

Экономисты из Expert-Grup считают, что при поддержке расширения объемов размещений в национальной валюте, денежная масса постоянно растет на протяжении последних кварталов. Самый большой вклад вносят депозиты в национальной валюте, как депозиты до востребования (+11,8%), так и срочные депозиты (+19,2%).

Кроме того, отмечается серьезный рост вкладов, привлеченных со стороны юридических лиц, особенно срочных, что можно объяснить определенной сдержанностью в отношении инвестирования этих средств на фоне приближающихся выборов. Кроме того, налоговая реформа, вступившая в силу с 1 октября, привела к накоплению крупных сумм в компаниях, которые пока не используются для инвестирования или повышения зарплат.

С другой стороны, отрицательные темпы роста отмечены только в сфере вкладов в иностранной валюте, что объясняется довольно низким уровнем оплаты труда – около 0,5 или 1,5%. Темпы роста денежной массы достигли среднего уровня в 8,5% ежеквартально с сохранением такой тенденции на ближайший период. После повышения нормы обязательных резервов на средства, привлеченные в леях до потолка в 42,5%, денежная масса снизила темпы роста в третьем квартале. Не в последнюю очередь на фоне положительных тенденций в сфере кредитной деятельности, в том числе кредитных банковских резервов, показатель текущей ликвидности стремится к снижению, правда, без заметных последствий для зарегистрированного объема избытка ликвидности в системе.

Виктор РСУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnprf.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. «О Национальной комиссии по финансовому рынку», Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; ВС "Victoriabank" S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет IBAN MD24VI00002251311138MDL

В Молдове до 2030 г. намечено реализовать 17 проектов на 917 млн евро для развития трансъевропейской транспортной сети

Это предусматривает «Индикативный план действий по инвестированию в трансъевропейскую транспортную сеть (TEN-T)», в котором определены приоритетные проекты в странах Восточного партнерства (ВП) – Армении, Азербайджане, Беларуси, Грузии, Молдове и Украине.

Документ разработали Еврокомиссия и Всемирный банк, стремясь повысить возможности подключения и экономического роста в странах ВП.

Как отмечается, в целом проекты потребуют ориентировочно 13 млрд евро общих инвестиций, и предусматривают в общей сложности строительство или модернизацию 4,8 тыс. км автомобильных и железных дорог, 6 портов и 11 логистических центров.

В упомянутом плане отмечается, что в Молдове должно быть реализовано 17 проектов на сумму 917 млн евро, в том числе 12 проектов в области строительства и ремонта автодорог с общим объемом инвестиций в 787 млн евро. В частности, среди наиболее дорогостоящих таких проектов значатся ремонт следующих дорог: М14 Бельцы – Крива (128,7 млн евро), М5 Кишинев – Корнешты (89,5 млн евро), М14 Кишинев – Кучурган (66,4 млн евро), М5 Бельцы – Рэдены (52,3 млн евро), Кишинев – кольцевая дорога, участок 2-4 (41 млн евро).

В Молдове объем промпроизводства в январе – ноябре 2018 г. вырос на 4,1%, по сравнению с 2017 г.

По данным Национального бюро статистики, при этом в ноябре 2018 г. объем промпроизводства увеличился на 0,5%, в сравнении с тем же месяцем предыдущего года.

В целом в январе – ноябре 2018 г. объемы производства в горнодобывающей промышленности повысились на 8,4%, а в перерабатывающей промышленности – на 3,7%.

По данным НБС, предприятия пищевой промышленности за 11 месяцев 2018 г., в сравнении с аналогичным периодом 2017 г., снизили в целом объемы производства на 2%. При этом производство напитков выросло на 2,8%, текстильной продукции – на 11,5%, одежды – на 2,5%.

Дубление и отделка кожи; производство чемоданов, сумок, шорно-сидельных изделий; выделка и крашение меха выросли на 20%, а обработка древесины и производство изделий из дерева и пробки, кроме мебели; производство изделий из соломки и других растительных материалов для плетения – на 15%.

Производство бумаги и бумажной продукции выросло на 13,5%, химических веществ и химпродуктов – на 7,1%. Выпуск фармацевтической продукции и фармпрепаратов сократился на 26,1%, а резиновых и пластмассовых изделий – на 4,4%. В металлургической промышленности производство увеличилось на 7,1%. Выпуск металлических конструкций и изделий, кроме машин, оборудования и установок, повысился на 7,7%, компьютеров, электронной и оптической продукции – сократился на 12,8%. Производство электрооборудования выросло на 19,4%, машин и оборудования – сократилось на 31,9%, автомобилей, прицепов и полуприцепов – увеличилось на 51,4%, мебели – на 8,2%. Производство и поставка электроэнергии, газа, горячей воды и тепла увеличилось на 5,4%.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.
Регистрационный №:
1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку
Административный совет:
Председатель: Нина ДОСКА,
Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,
Рамона НИКУЛЧА, Александру КИРТОКА.
Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора:
Лилия АЛКАЗЭ

Прием объявлений и отчетов:
ziarulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Александри, 115.
(угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI00002249111050MDL
BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău,
VIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".
Статьи, помеченные знаком , публикуются на правах рекламы.
Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL